

דיני השבוע ומנהיגו

שבת פרשת בחקתי

ההפטרה: "ה' עזי ומעזי" (ירמיהו טז, יט).

במנחה אין אומרים צדקתך.

במנחה פרקי אבות: פרק ד'

מוצאי שבת קודש: ערב ל"ג בעומר. כבר אמרו שכדאי להזהר ולא להזכיר מהשקיעה עד ספירת העומר שהיום ל"ג בעומר – למנוע ספק ברכה.

יום ראשון: י"ח באייר: ל"ג בעומר

לעומת ימי הספירה נוהגים קצת שמחה ביום י"ח אייר, הוא ל"ג בעומר. אין אומרים בו תחנון ואף לא במנחה שלפניו. אבל אומרים "למנצח", לפני ובא לציון. כן אין מתענים בו, ויש נוהגים שגם חתן וכלה לא מתענים בו ביום חופתם.

אָבֵל רשאי לעבור לפני התיבה (שולחן ערוך תעג, ב. ומשנה ברורה קלה). נראה שעניינו של ל"ג בעומר מצוי לראשונה ב"בית הבחירה" לרבנו המאירי על האמור במסכת יבמות (סב, ב): "אמרו: שנים עשר אלף זוגים תלמידים היו לו לרבי עקיבא, מגבת עד אנטיפרס, וכולן מתו בפרק אחד מפני שלא נהגו כבוד זה לזה, והיה העולם שמו, עד שבא ר' עקיבא אצל רבותינו שבדרום, ושנאה להם ר' מאיר ור' יהודה ורבי שמעון ורבי אלעזר בן שמעון, והם הם העמידו תורה אותה שעה. תנא: כולם מתו מפסח ועד עצרת". וכתב על כך המאירי: "תלמידים אלו הוזכר כאן שכולם מתו מפסח ועד עצרת, וקבלה בידי הגאונים, שביום ל"ג בעומר פסקה המיתה, ונוהגים מתוך כך שלא להתענות בו, וכן נוהגים מתוך כך שלא לישא אשה מפסח עד אותו זמן".

בארץ ישראל נוהגים לערוך בל"ג בעומר הלולא דרבי שמעון בר יוחאי, שעל פי המסורת הוא יום פטירתו. אף נוהגים להדליק בו מדורות לכבודו. בטעמו של דבר אמרו, כי ביום פטירתו גילה רבי שמעון בר יוחאי סודות טמירים ונעלמים לתלמידיו. בגלותו הדברים זרח אור גדול ולא שקעה השמש עד שגילה כל שניתן לו רשות לגלות.

בחוץ לארץ נהגו הילדים לצאת בל"ג בעומר עם קשתות בידיהם. טעמו של דבר אמרו שרבי שמעון בר יוחאי הגן על דורו וכל ימיו לא נראתה הקשת בשמים (זהוהר חדש, בראשית יט, א, וראה כתובות עז, ב ועוד).

החת"ם סופר (שו"ת חת"ם סופר, יורה דעה, ס"ל רגל) נתן טעם לשמחה בל"ג בעומר, שביום הזה החל המן לרדת לישראל בצאתם ממצרים.

שבת פרשת במדבר

ההפטרה: "היה מספר בני-ישראל" (הושע ב, א).

מברכים החודש: סיון

ראש חודש: סיון ביום השישי הבא עלינו לטובה.

המולד: יום חמישי לפנות בקה, שעה 5, 22 דקות ו-11 חלקים.

אומרים "אב הרחמים" ואין מזכירים נשמות.

במנחה פרקי אבות: פרק ה'

יום רביעי - כ"ח באייר - יום ירושלים

"שאלו שלום ירושלים ישליו אהביך".

הרבנות הראשית לארץ ישראל קבעה את יום כ"ח באייר: "כיום חג, שמחה והודיה לה' על השיועה הגדולה והנשגבה של שחרור ואחוז ירושלים הבירה, בירת הנצח של עם ישראל כפי ששר דוד מלך ישראל 'ירושלים הבנויה כעיר שחבורה לה יחדיו'. ומצוה גדולה לשמוח, לרקוד ולשיר ולעלות לרגל ירושלימה".

ביום שלישי בערב, תפילת ערבית חגיגית כביום העצמאות. כך גם בתפילת שחרית ביום רביעי, כולל הלל שלם בברכה.

כמה עובדות במאבק על ירושלים

במשך יותר מ-3,300 שנים ירושלים היתה הבירה היהודית.

ירושלים לעולם לא היתה בירתה של ישות ערבית או מוסלמית. אפילו הירדנים, כשהם כבשו את ירושלים, לא עשו אותה לבירתם ומנהיגים ערביים לא ביקרו בה.

ישראל היתה למדינה ב-1312 לפנה"ס, אלפיים שנים לפני קום האיסלאם. אבל כיבוש הארץ היה רק ב-1272 לפנה"ס ומכאן ולהבא היהודים שלטו בארץ אלף שנים והיתה להם נוכחות רצופה בה במשך 3,300 שנים. השליטה הערבית היחידה לאחר הכיבוש ב-635 לפנה"ס נמשכה רק 22 שנה.

ירושלים נזכרת יותר מ-700 פעמים בתנ"ך ואף לא פעם אחת בקוראן. דוד המלך ייסד את העיר ירושלים, רגלו של מוחמד לא דרכה בה. יהודים מתפללים עם פניהם מופנות אל ירושלים, מוסלמים מתפללים עם גביהם אל ירושלים. בזמן השלטון הירדני, אתרים יהודים קדושים בוזזו וליהודים נשללה זכות הגישה אליהם. בשלטון היהודי כל האתרים המוסלמים והנוצרים נשמרו ונפתחה הגישה אליהם למאמיני כל הדתות. האר"ם שתק כאשר נהרסו 58 בתי כנסת בירושלים ע"י הירדנים. האר"ם שתק כאשר הירדנים בשיטתיות חללו את בית הקברות היהודי העתיק בהר הזיתים. האר"ם שתק כאשר הירדנים אכפו מדיניות כמו אפרטהייד שמנעה מיהודים להגיע להר הבית ולכותל המערבי.

הרמב"ם - הלכות בית הבחירה, פרק ו' הלכה טז:

"...ולמה אני אומר במקדש וירושלים קדושה ראשונה קדשה לעתיד לבוא, ובקדושת שאר ארץ ישראל, לענין שביעית ומעשרות וכיוצא בהן, לא קדשה לעתיד לבוא? לפי שקדושת המקדש וירושלים מפני השכינה, ושכינה אינה בטלה. והרי הוא אומר: 'השמותי את מקדשיכם' (ויקרא כו, לא). ואמרו חכמים: 'אף על פי ששוממין - בקדושתן הן עומדים'..."

יום כ"ח באייר, יום שחרור ירושלים, זכה להכרת המחוקק הישראלי.

בחוק מיוחד, **חוק יום ירושלים, התשנ"ח-1998**, נאמר בסעיף 1:

א. הכנסת מכריזה בזה על יום כ"ח באייר כעל יום ירושלים שיוחג מדי שנה בשנה כחג המדינה וייקרא בשם "יום ירושלים".

ב. יום ירושלים הוא יום בחירה; לצורך סעיף זה, "יום בחירה" - יום שהבחירה בידי העובד לצאת לחופשה או לעבוד; בחר העובד ביום חופשה, יובא היום במנין ימי החופשה שלו.

ג. שר החינוך רשאי לקבוע פעילויות חינוכיות שיוחדו ליום ירושלים. **יום חמישי:** ערב ראש חודש אומרים יום כיפור קטן במנחה ולא אומרים תחנון.

מ"ח סיון ועד י"ג בסיון אין אומרים תחנון. אין מזכירים נשמות ואין מתענים (שולחן ערוך תעג, ג, ומשנה ברורה).

יום שישי: ראש חודש, אומרים יעלה ויבוא, הלל, קדיש שלם. ברכי נפש, קריאת התורה, מוסף לראש חודש.

הפסק בהלל

אסור להפסיק בדיבור בכל ההלל - אפילו לא בין הפרקים (שולחן ערוך תעב, ב). לענות אמן ובדאי אמן יהא שמיה רבא - מותר.

המאחר לבית הכנסת בהלל

המאחר לבית הכנסת והציבור עומדים בהלל, יאמר אותו תחילה ואח"כ יתפלל (משנה ברורה תעב, טז). כל זה בתנאי שאמר קודם ברכות התורה, ובתנאי שנתן זמן לקריאת שמע ותפילת שמונה עשרה. העומד בפסוקי דזמרה והגיעו ציבור להלל - יפסיק, ויאמר עם הציבור, אבל בלא ברכה (שם במשנה ברורה). המאחר ואמר הלל עם הציבור, ואחר כך נזדמן לו מנין שבו התפלל, רשאי לומר שוב הלל בלא ברכה.

תפילה רהוטה

חובת הדיק בקריאת שמע - המשך

אמר רבי חמא ברבי חנינא. אמרו חכמים: "כל הקורא קריאת שמע ומדקדק באותיותיה - מצננין לו גיהנם" (ברכות טו, ב). בדיעבד, אם קראה שלא בדקדוק - יצא. ובתנאי שלא יחסיר מילה או הברה שלמה מתוך מילה. צריך להשמיע לאוזנו את מה שהוא מוציא מפיו, ובדיעבד אם קרא בשפתיו אף שלא השמיע לאוזנו, כיוון שעשה מעשה בשפתיו - יצא. אבל אם רק הרהר את שמע, כיוון שלא קראה בפיו - לא יצא ידי חובתו (שולחן ערוך סב, א, ג, ובמשנה ברורה). הקורא את שמע צריך שייכין את לבו. רב אחא משום ר' יהודה אומר כיון שכוון לבו בפרק ראשון שוב אינו צריך, ור' מאיר סבר כי די בפסוק הראשון לכוונת הלב. סומכוס אומר: כל המאריך באחד מאריכין לו ימיו ושנותיו.

ר' יהודה הנשיא כשהיה שונה לתלמידיו והגיע זמן קריאת שמע, היה מפסיק ואומר הפסוק הראשון בלחש, והיה מעביר ידו על פניו לקבל עליו עול מלכות שמים (ברכות יג). פירש הרא"ש, שעשה כן כדי שיוכל לכוון, מפני שהיה יושב לפני הצבור, ולא מצי לכוין בעינים פתוחות. וכן נוהגין עתה כל הקורין קריאת שמע, כדי שלא יסתכלו בדבר אחר ויוכלו לכוין כראוי (לבוש סי' ס' ה').

שולחן ערוך, אור החיים סא: "צריך להפסיק בין נשבע לבין ה', כדי להטעים יפה העי"ן שלא תהא נראית כה"א. (שם, טז). בלי הקפדה כהלכה 'נשבע', הריהו למעשה משמיע במקומה את התיבה 'נשבע', ונמצא משבש את המשמעות.

"צריך להפסיק מעט בין 'וחרה' לאף' שלא ישתמע וחרף" (שם, יט). "צריך להפסיק בכל 'א' שאחרי 'ם' (שם סעיף כא).

'וְהָיָה לָכֶם לְצִיצֵת ...' במופע הראשון ובמופע האחרון מוטעמת המילה "ציצית" בטעם מפסיק (תביר; סגול), וכשהמתפלל מנשק את הציציות הוא מנשקן כשהוא עושה הפסקה קלה בהזכירו את המילה "ציצית"; אבל במופע האמצעי מוטעמת המילה "ציצית" בטעם מחבר (מירכא), ומשום כך יש לקרוא אותה יחד עם התיבה "הכנף" שלאחריה וללא הפסקה. ולכן, מי שאומר את המילה "ציצית" ומפסיק לצורך נישוקה, נמצא משבש את פיסוק הטעמים.

הגיה נכונה

בתנ"ך מצאנו בהרבה מקומות את תופעת ו' ההיפוך. במקרה כזה שינוי במקום הטעמה עושה בעקבותיו גם שינוי בזמנו של הפועל. ראו דוגמא בבראשית: "אנכי נְתִיתִי שפחתי בחיקך" (טז, ה). התיבה נְתִיתִי מוטעמת מלעיל וזמנה עבר. והנה אם נצרך ו' לראש המילה "נתתי" אזי המילה מוטעמת מלרע והופכת המשמעות להיות בעתיד. ולעניינינו בקריאת שמע: "וְנִתְּתִי מֵטֶר-אֲרָצְכֶם בְּעֵתוֹ יוֹרֵה וּמִלְקוֹשׁ וְאֶסְפְּתָהּ דָגָן וְתִירֶשֶׁךָ וְיִצְהַרְךָ". וְנִתְּתִי מוטעמת בטעם מלרע, ופירושה אני, הקב"ה אתן בעתיד; לכן, יש להטעים במלרע - ההדגשה ב'ת' השניה. ומי שייטימה במלעיל, כאילו אמר שהקב"ה נתן בעבר, אבל לא שיייתן בעתיד - ונמצא משבש את הכתוב. כך גם התיבה וְאֶסְפְּתָהּ במלרע - כוונתה לומר שתאסוף בעתיד, בניגוד להטעמה במלעיל, שפירושה אספת בעבר, שזו פעולה חולפת.

כך גם: "וְאֶהְבֶּתָּ" את ה' אלהיך" - אע"פ שהתיבה וְאֶהְבֶּתָּ מוטעמת בשני טעמים, הזקק הוא הטעם העיקרי, ולא המונח, ולכן טעמה מלרע. לכן: ואהבת - הדגש ב"ת" - גם בעתיד אתה מתכוון לאהוב את ה' אלקיך. דוגמא לכך הוא: "וְאֶהְבֶּתָּ לְרַעַךְ כְּמוֹךָ" (ויקרא יט, יח). כלומר כי מי שייטימה את התיבה במלעיל, כאילו אמר שרק בעבר אהב את ה'; ואילו בהטעמה במלרע שזמנה עתיד, מביע הקורה את כוונתו לומר שיאהב את ה' באופן מתמשך.

מקום בפרשה הושע לביא - מדריך טיולים

ונתנה הארץ יבולה

"וְנִתְּנָה הָאָרֶץ יְבֹולָה וְיֵצֵן הַשְּׂדֵה יִתֵּן פְּרִיָו". בסוף הדרך, הרחק הרחק מכל ישוב עירוני, צץ ונגלה לפתע הפלא הגדול.

ועדות רבות עסקו בשאלת עתידה של ארץ ישראל לאחר הסתלקות השלטון הבריטי, כשנה לפני קום המדינה מינה האר"ם את ועדת אונסקו"פ ששרטטה מפה שעל בסיסה הצביעה מועצת האר"ם בכ"ט בנובמבר על תוכנית החלוקה, ותוכנית שהצד היהודי קיבל בלית ברירה, ואילו הערבי דחה ופתח במלחמת העצמאות. במפה זו ניתן לערבים כל השטח לאורך חוף הים מאשדוד ודרומה, ומשם פנה לדרום-מזרח לאורך הגבול המצרי עד הר חריף.

תוצאות מלחמת העצמאות היו שונות, השטח שקיבל את הכינוי 'צוענת עזה' שנות רבידי המצרים, היה קטן בהרבה. הוא כלל רצועה צרה וארוכה שהחלה מדרום למל"דל - אשקלון הסתיימה ממזרח לעיר רפיח, השטח לאורך הגבול המצרי נותר בידי ישראל. 'חולות חלוצה' - על שם העיר הנבטית הוא שטח חולי מדברי שלא נושב מעולם. איש לא ידע להוציא יבול משטח שכולו דיונות של חולות נודדים צרובי שמש, הנעדר כל מקור מים ראוי לשמו. ישובים וקיבוצים הוקמו אך ורק בצמוד לגבול הרצועה, שם נחפרו בארות כבר בימי האבות ולשם הגיעו קו המים ירקון-נגב.

עד ש...

עד שהגיעו מפוני חבל ימית ומתחו את גבול הארץ הנושבת עוד מזרחה. הם הקימו בו ששה ישובים חקלאיים (יתד, דקל, יבול, שדה אברהם, פרי גן ותלמי יוסף) וישוב קהילתי אחד (מרכז אבשלום). ישוב אחד פונה מסניי אל תוך הרצועה, עצמונה הפך לבני עצמון. לימים, שב הכורת והניף את ידו, הישוב בני עצמון נאלץ להתפנות שנית והפעם היו אלו מתיישבי יתד (החילוניים) שקלטו באהבה את העצמוניים (התורניים) למשך שנים מספר עד ששבו ועלו על הקרקע בישוב החדש נוה.

בית הספר בני נצרים

נוה ולצידו בני נצרים (מפוני הישוב נצרים שבמרכז הרצועה) ושלומית (בוגרי מכינת עוצם שנעקרה מבני עצמון אל בסיס שערי אברהם וממנו לנוה), עושים היסטוריה.

דיונות של חולות נודדים, אזור מדברי יבש לחלוטין, הופך תחת ידיהם החרוצות לגן פורח, מטעי אתרוגים, פרדסי רימונים ושורות ארוכות של גידולי שדה מהוים נס ופלא של ממש. שמו של גוש הישובים 'חלוציות', הולם את מהותו. חפצים לראות היסטוריה מתהווה? לחוש את דברי רב אבא (בבלי סנהדרין צח): "אין לך קץ מגולה מזה, שנאמר (יחזקאל לו) ואתם הרי ישראל ענפכם תתנו ופריכם תשאו לעמי ישראל כי קרבו לבוא"? סעו בכביש 232 דרומה, וממנו לכביש 2211, עד הסוף.